

МАГОМЕДОВ М.С., здобувач, м. Харків, НТУ «ХП»,
ПОДРЕЗ О.І., інженер, м. Харків, НТУ «ХП»

ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ КОКСОХІМІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ефективність та стійкість розвитку коксохімічних підприємств – це одне з основних завдань їх менеджменту, яке неможливо розглядати відокремлено від розвитку виробництва, соціальної, екологічної та енергетичної сфер діяльності цих суб'єктів господарювання. Звітність Української науково-промислової асоціації «Укркокс» (УНПА «Укркокс») включає аналіз таких показників як: динаміка виробництва коксохімічної продукції, аналіз фінансових показників, аналіз якості продукції, охорона зовнішнього середовища, охорона праці, енергетична безпека та ін. Такий підхід свідчить про розуміння керівництва УНПА «Укркокс» важливості проведення аналізу по цих напрямках. Але постає питання: яким чином поєднується поняття «ефективність діяльності підприємства» та «сталий розвитку суспільства»?

Як стверджує Бойчик І.М., ефективність виробництва слід розглядати, як результат самого процесу виробництва, який може виступати у формі чистої продукції підприємства, прибутку, так і як кінцевий народногосподарський результат роботи підприємства, який, крім обсягів виготовленої продукції, враховує її споживну вартість, значимість для суспільства [1, с. 352]. З цього визначення сутності поняття «ефективність виробництва» витікає взаємозв'язок результатів діяльності окремого суб'єкту господарювання та сталого розвитку суспільства.

Стосовно поняття «сталий розвиток» існує декілька підходів. З одного боку, під сталим розвитком розуміють загальну концепцію стосовно необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі[2]. Це екологічний підхід. З другого боку, сталий розвиток – це процес гармонізації продуктивних сил, забезпечення задоволення необхідних потреб усіх членів суспільства за умов збереження і поетапного відновлення цілісності природного середовища, створення можливостей для рівноваги між його потенціалом і потребами людей усіх поколінь. Це вже ресурсно-екологічний підхід. Соціальний підхід ґрунтується на тому, що заробітна плата повинна компенсувати витрати на відновлення здоров'я, погіршене через виконувану роботу, а також створювати умови для життєдіяльності усіх непрацеспроможних членів родини робітника й пенсіонерів. Економічний підхід до стійкого розвитку заснований на теорії максимального потоку сукупного доходу Хікса-Ліндаля, який може бути зроблений за умови збереження сукупного капіталу, за допомогою якого і здійснюється цей дохід. Ця концепція передбачає оптимальне використання обмежених ресурсів і використання екологічних – природо-, енерго- і матеріалозберігаючих технологій, включаючи видобуток і переробку сировини, створення екологічно прийнятної продукції, мінімізацію, переробку і знищення відходів[2].

Таким чином, ефективність виробництва повинна не тільки характеризувати вартісні чи якісні характеристики розвитку підприємства, а й відповідати індикаторам сталого розвитку суспільства, які встановлюються відповідно до особливостей функціонування територіальних громад.

Список літератури: 1. Бойчик І.М. Економіка підприємства : Навч. посіб. / І.М. Бойчик. – [вид. 2-ге, доп. і перероб.]. – К. : Атіка, 2007. – 528 с., 2. Поняття сталого розвитку. Критерії та принципи.- *Режим*

доступу: http://pidruchniki.ws/ekologiya/ponyattya_stalogo_rozvitku_kriteriyi_printsipi, 3. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / авт.: А. Садовенко, Л. Масловська, В. Серета, Т. Тимочко. - 2 вид. - К.; 2011. - 392 с.